

Yttrande/svar på slutbetänkande SOU 2017:1 **Slutbetänkande parlamentarisk landsbygdskommitté**

Bakgrund

URnära är verksam i sex av Umeåregionens kommuner¹ (exkl. Örnsköldsviks kommun). I Umeåregionen ingår Sveriges minsta kommun (Bjurholm) och en mycket stark tillväxtkommun (Umeå). Två av kommunerna är enligt definition av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) pendlingskommuner (Vännäs och Bjurholm) och tre är glesbygdskommuner (Vindeln, Nordmaling och Robertsfors). Variationen mellan kommunerna bidrar till regionens dynamik. URnära är ett av fem bortprioriterade LLU-områden (Lokalt Ledd Utveckling) i Sverige. Detta innebär att vi har, en av Jordbruksverket godkänn strategi och utgör ett leaderområde men vi har inte tilldelats medel för att arbeta med LLU under innevarande programperiod.

För URnäras del medför detta att ca 60% av Västerbottens befolkning står utanför möjligheterna till samverkan mellan land och stad avseende landsbygdsutveckling.

Sammanfattning

URnära vill inleda med att säga att vi ställer oss positiva till kommitténs förslag om en samlad landsbygdspolitik för hela landet. Att ge hela landet samma möjligheter och förutsättningar är en grund för att land och stad tillsammans kan utvecklas och att vi skapar attraktiva och utvecklingsfokuserade områden på vår landsbygd.

URnäras förhoppning är att regeringen omgående sjesätter delar av förslaget, främst rörande att Leader ska vara verksamma i hela landet.

URnära vill även poängtera att det är viktigt att all landsbygd anses som lika viktig när det gäller utveckling och att fokus inte enbart ska vara de 23 utpekade områdena.

URnäras synpunkter utgår från de 75 förslag som landsbygdskommittén lämnat. Hänvisning till respektive förslag samt sidhänvisning i den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande inleder synpunkten.

URnäras synpunkter har utgångspunkt ur URnäras strategi.

Synpunkter

Näringsliv och företagande, punkt 9, sid 88-91

Det är bra med ett samlat paket till utsatta kommuner i norra och mellersta Sverige. URnära ställer sig dock frågande till hur de kommuner som finns inom stödområde A och som inte är särskilt omfattas kommer att påverkas. URnära vill här påpeka vikten av att kommuner inom stödområde A får behålla de åtgärder som idag finns för detta stödområde.

---

¹ I Umeåregionen ingår följande kommuner: Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln, Vännäs och Örnsköldsvik.

Näringsliv och företagande, punkt 11, sid 93-95

Ett nationellt forskningscentrum för att stärka landsbygdens möjligheter inom områdena entreprenörskap och företagsutveckling bedöms vara positivt för att utveckla landsbygden. URnära vill dock poängtera att detta centrum ej bör vara lokaliserat på *en* plats utan verksamheten bör vara utsprid över landet. Det är viktigt att även inkludera Norrland med en tydlig representation.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur, punkt 13, sid 98-100

URnära ser det som väldigt positivt att hela landet ska ha likvärdig tillgång till digital infrastruktur senast år 2025. Genom detta ges möjlighet till service och trygghet för människor som är boende och verksamma på landsbygden. Det är viktigt att redan nu ta med i beaktande hur drift, säkerhet samt kompetens både av teknisk karaktär som hos användare ska säkerställas både under tiden utbyggnaden sker, men även efter full utbyggnad. Ett förslag är att avsätta medel i budget för detta redan nu.

URnära anser även att *en* myndighet bör ansvara och förvalta samtligt stöd inom digital infrastruktur och innehåll, till skillnad från hur situationen ser ut i dagsläget när det organiseras via flera olika myndigheter.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur, punkt 17, sid 100-102

För att upprätthålla och utveckla en levande landsbygd i Umeåregionen är invånare och företagare beroende av att ha fungerade uppkoppling. URnära vill tillstyrka landsbygdskommitténs förslag om att regeringen omgående ska ta initiativ för att säkerställa tillgången till bredband för de hushåll och företag som riskerar eller redan står utan uppkoppling då koptarnäten nedmonteras.

URnära vill även poängtera att det redan nu är dålig mobiltäckning inom vårt verksamhetsområde. Det är viktigt att regeringen även har en plan för hur telefoni ska säkerställas då detta är en grundläggande trygghetsfunktion för boende och en viktig del av ett företagande.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur, punkt 23, sid 109-110

Kommittén har belyst att landsbygden är "nettobetalare" avseende de externa effekter som trafiken orsakar och med nuvarande beskattning av drivmedel. Det är viktigt att vägslitageskatten inte får ett genomslag på ett sådant sätt att landsbygden ytterligare drabbas och framförallt dess företagare. Det finns risk för att ett sådant förslag hämmar företagsutveckling och omöjliggör boende. Men för att det ska fungera med transporter måste det finnas ett både fungerande vägnät och vägunderhåll. Det är viktigt att belysa att hela Sverige ska ges samma möjligheter till transporter, både av människor och av produkter. URnära ställer sig positivt till att fortsatt utveckling och en långsiktig hållbar transportförsörjning för hela landet.

För att landsbygden ska kunna fortsätta utvecklas så behövs även stöd för tåg, flyg och övriga transportslag. Att förändra t.ex. flygskatten skulle kunna påverka alla URnäras verksamhetsområden. Inte minst skulle det slå hårt mot besöksnäringen som även här är en starkt växande marknad.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur punkt, 27, sid 112-114

URNära ställer sig positiva till ett avståndsbaserat reseavdrag. Men det är här viktigt att se över avstånd respektive avsaknad av kollektivtrafik, så att boende och verksamma på landsbygden inte blir "förlorare" vid reseavdrag som enbart baseras på avstånd. I URnäras verksamhetsområde saknas i hög grad kollektivtrafik, vilket gör att boende på landsbygden är helt beroende av bil för att kunna transportera sig till och från arbetet.

Sambällsplanering och bostadsbyggande, punkt 42, sid 138-139

URNära ställer sig positiva till att kommittén lyfter fram att tillämpningen av LIS ska ses över för att underlätta för en ökad bosättning och etablering av verksamheter i kommuner.

Sambällsplanering och bostadsbyggande, punkt 44, sid 143-144

URNära ställer sig mycket positiva till förslaget att införa landsbygdslån och tror att detta är helt nödvändigt för att nyproduktion ska kunna komma till stånd på landsbygden. Det råder i dagsläget allvarlig bostadsbrist i samtliga kommuner i Umeåregionen och det är en trend som håller i sig. Det är dock viktigt att belysa att det i dagsläget även är svårt för privatpersoner att låna pengar för att kunna bygga bostäder på landsbygden. URnära önskar att regeringen även ser över möjligheterna för lån till privatpersoner som önskar att bygga hus och bosätta sig på landsbygden.

Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur, punkt 46, sid 152-154

För att människor ska kunna ges möjlighet att bo, verka och leva på landsbygden är det otroligt viktigt att grundläggande kommersiell service och där ingår postservice. URnära ser det som otroligt positivt att landsbygdskommittén anser att regering ska avvisa de förslag som innebär försämringar av posttjänsterna på landsbygden. För en levande landsbygd krävs basal service så som postutdelning.

Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur, punkt 47, sid 155-156 samt 165-166

URNära ställer sig helt bakom förslaget och vill påtala vikten av att tillvara ta möjligheterna att behålla eller återinföra hantering av kontanter. Många av de aktiviteter som sker på landsbygden är helt beroende av kontanthantering. Ett skäl till detta är att det i dagsläget inte finns acceptabel mobiltäckning på alla platser i Umeåregionen.

Till sist vill URnära påtala bristen av medias närvaro på landsbygden runt om i Sverige. Ett sådant exempel är antalet mediatimmar som ombyggnationen av "slussen" i Stockholm fått i riksmidia och hur lite intresse flytten av hela staden Kiruna fått. För att kunna informera och bevaka hela landet behöves media i hela landet. Detta är även en grundpelare i demokratin där medborgare ges möjlighet till korrekt och trovärdig information beskriven från olika perspektiv med olika infallsvinklar samt att någon granskar t.ex. politiken och dess förehavanden.

Statens närvaro, punkt 52 samt 53, sid 172-179

URNära ställer sig positivt till kommitténs förslag på att Arbetsförmedlingen stoppar den planerade nedläggningen av kontorsnätet i landet. URnära ställer sig även mycket positivt till förslaget om polisiär närvaro i hela landet och att inställelsetid inrättas.

Statens närvaro, punkt 58 samt 59, sid 186-191

Kommittén har påtalat vikten av att utlokalisera statliga myndigheter samt att det vid inrättande av en ny myndighet ska lokaliseringen ske utanför en storstad. URnära bedömer att detta är ett bra förhållningssätt men vill dock poängtera att det bör utlokaliseras i hela landet, även Norrland. Utlokaliseringen ska inte heller bara ske till de kommuner som har komplicerad arbetsmarknadsstruktur, minskat antal statligt anställda eller kommuner som under en längre tid haft befolkningsminskning utan bör ske till "alla" landsbygdskommuner.

Styrning och organisering av landsbygdspolitiken, punkt 65, sid 205-208

Det är väldigt positivt att tydligare föra in landsbygdsdimensionen i det regionala utvecklingsarbetet. Genom samverkan/samordning så kan landsbygdsutveckling bli både mer effektiv och nå längre. URnära ställer sig positivt till att kommittén har föreslagit att Länsstyrelsen ska vara samordnare för detta och att det i och med detta också ges utrymme för regionala skillnader.

Styrning och organisering av landsbygdspolitiken, punkt 69 och 70, sid 209-210

Här ställer sig URnära mycket tveksamt till att Jordbruksverket är rätt myndighet att på nationell nivå samordna de föreslagna myndigheterna. URnära förordar att ett sådant ansvar bör kopplas till en myndighet som arbetar med utveckling och tillväxt på flera olika plan, så som t.ex. Tillväxtverket.

Civilsambället, punkt 74, sid 220-223

URNära ställer sig bakom kommitténs bedömning om att tillämpa Leader i hela Sverige. Att som idag utesluta närmare 440 000 personer i 31 kommuner är förödande för landsbygdsutvecklingen. Det finns goda resultat från programperioden 2007-2013, inte minst i URnäras verksamhetsområde. Att närmare 60% av Västerbottens befolkning nu står utan möjlighet att utveckla "sin bygd" med stöd genom projektfinansiering leder till att klyftorna mellan stad och landsbygd ökar istället för att minska.

I innevarande programperiod finns inga andra "mjuka" projektmedel att tillgå, utan de stöd som små föreningar och blivande företag hänvisas till är de stöd som söks **efter** ett Leader-projekt. Detta leder till att utvecklingen på landsbygden avstannar och därmed inte heller bidrar till ett levande Sverige där människor kan bo, verka och leva på likvärdiga villkor.

URNära förordar att regeringen tar ett beslut om att hela Sverige ska täckas av utvecklingsmedel motsvarande Leader eller LLU (Lokalt Ledd Utveckling) så att hela Sverige ges möjlighet att växa och frodas och att detta beslut effektueras snarast för att inte delar av Sveriges landsbygd ska stå utan fortsatt utveckling. Den nuvarande situationen medför en ovälkommen segregation när delar av landet lämnas utanför.

På uppdrag för URnära ideell förening

Enar Jonsson
Ordförande

Lovisa Carneland
Verksamhetsledare